

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Spraw Emigracji
i Łączności z Polakami za Granicą (30.)
w dniu 3 stycznia 2017 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy budżetowej na rok 2017 w częściach właściwych przedmiotowemu zakresowi działania komisji: 03 – Kancelaria Senatu; 30 – Oświata i wychowanie; 45 – Sprawy zagraniczne; 83 – Rezerwy celowe oraz części budżetów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, które zawierają środki przeznaczone na rzecz Polonii i Polaków za granicą (druk senacki nr 398, druki sejmowe nr 881, 1094 i 1094-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 13 minut 00)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodnicząca Janina Sagatowska)

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dzień dobry państwu. Witam serdecznie wszystkich przybyłych.

Otwieram posiedzenie Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą poświęcone rozpatrzeniu ustawy budżetowej na 2017 r. w częściach właściwych przedmiotowemu zakresowi działania naszej komisji. Są to mianowicie część 03, załącznik nr 2 „Kancelaria Senatu”; część 30, załącznik nr 2 „Oświata i wychowanie”; część 45, załącznik nr 2 „Sprawy zagraniczne” i część 83, załącznik nr 2 „Rezerwy celowe”, a także części budżetów Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, które to resorty i urzędy też mają środki przeznaczone dla Polonii i Polaków za granicą.

Chcę też wszystkim tu obecnym przypomnieć, że nasze posiedzenie jest nagrywane i transmitowane.

Witam bardzo serdecznie przedstawicieli wymienionych resortów. Bardzo dziękuję za przybycie. Witam pana ministra Jakuba Kowalskiego, szefa Kancelarii Senatu, oczywiście z osobami towarzyszącymi z Senatu. Witam cały dział polonijny na czele z panią wicedyrektor, pracowników tego departamentu, który przygotowuje materiały, nadal pracuje nad kompletowaniem wniosków, ale to kolejna sprawa, na kolejne miesiące pracy naszej komisji, kiedy to będziemy rozpatrywać już konkretne wnioski dotyczące finansowania zadań polonijnych.

Witam bardzo serdecznie panią Marzenę Drab, wiceminister edukacji narodowej, też z osobami towarzyszącymi. Przepraszam bardzo, że nie będę wymieniać po kolei, dlatego że troszkę na czasie... Przepraszam, proszę się nie obrazić. Wszystkich bardzo serdecznie witam. Jest wielu gości, ale wiem, że są kolejne posiedzenia komisji w Senacie, bo wiadomo, że teraz w Senacie pracujemy nad budżetem. Wiem, że chociażby pan minister w Kancelarii Senatu zaraz musi iść na posiedzenie innej komisji, a myślę, że i państwo tutaj, i inni ministrowie, dyrektorzy także. Tak że witam bardzo serdecznie pana Łukasza Szumowskiego z...

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Łukasz Szumowski: Dzień dobry.)

O jest, tak. Pan jest podsekretarzem stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Bardzo nam miło pierwszy raz powitać na naszym posiedzeniu. Nie miałam jeszcze przyjemności poznać.

Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego jest z nami naczelnik wydziału, pan Michał Michalski. Tak? Jest. Witam bardzo serdecznie. Bardzo serdecznie witam pana Jana Widerę, podsekretarza stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki. O właśnie, witam serdecznie. Witam pana Tomasza Lisa – nie wiem, czy jest – z Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. A, to pan. Tak.

(*Wesołość na sali*)

Poznałam, bo już mieliśmy okazję się spotkać. Witam pana Marcina Stefaniaka, dyrektora generalnego Instytutu Pamięci Narodowej. Witam serdecznie. Witam Mikołaja Falkowskiego, prezesa Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”, z panią wiceprezes Ewą Ziółkowską.

Czy przedstawiciele resortów... Przepraszam, bo nie wszystkich znam. W każdym razie witam wszystkich. Tu państwo się uśmiechają. Naprawdę, to, że nie wymieniłam każdego z obecnych z imienia i nazwiska, nie znaczy, że nie witam serdecznie. I Senat, i nasza komisja są bardzo serdeczne w stosunku do tych wszystkich, którzy do nas przybywają i chcą nam powiedzieć, co chcieliby zrobić dla Polonii.

O właśnie, przepraszam bardzo, zapomniałam o Ministerstwie Spraw Zagranicznych, które w zasadzie jest wiodącym ministerstwem, jeżeli chodzi o kreowanie polityki zagranicznej, a także tej polonijnej. Wszak działa tam zespół międzyresortowy pod przewodnictwem pana wiceministra Dziedziczaka. Zatem bardzo serdecznie witam panią Joannę Wronecką, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych; pana dyrektora Wojciecha Tycińskiego, zastępcę dyrektora departamentu; pana Mieczysława Karczmarczyka, także zastępcę dyrektora, ale tym razem Biura Finansów. Witam bardzo serdecznie. Ściśle współpracujemy i to chyba te stałe kontakty to spowodowały. Ale nie pominęłam, w porę zauważyłam, lepiej późno niż wcale.

Otwieram posiedzenie.

Zgłasza się pani przewodnicząca Sztark, pewnie z jakimś wnioskiem formalnym.

Proszę.

Senator Grażyna Sztark:

Tak, z wnioskiem formalnym, Pani Przewodnicząca. Na pewno nie będzie to zaskoczenie.

Zgłaszam wniosek formalny, dzieląc pewne wątpliwości, m.in. pana prezydenta Dudy, dotyczące sposobu procedowania i przyjęcia ustawy budżetowej w dniu 16 grudnia w Sali Kolumnowej przez klub PiS, o zdjęcie z dzisiejszego porządku obrad punktu dotyczącego procedowania nad ustawą budżetową. Uważam też, że Izba Wyższa, która przyjęła w swoim regulaminie obowiązek wykonywania wyroków Trybunału Konstytucyjnego, nie powinna przyjmować ustaw przyjętych z naruszeniem prawa. W imieniu członków, przedstawicieli klubu Platformy Obywatelskiej zgłaszam wniosek, jeszcze raz to podkreślam, o zdjęcie tego punktu z dzisiejszego porządku obrad. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dobrze. To jest jeden wniosek.

Czy są jeszcze jakieś formalne wnioski w sprawie porządku? Nie ma.

(Senator Jan Żaryn: Jest sprzeciw.)

Tak, tak. Tu mamy sprzeciw, ale także pan... To może razem, bo pan przewodniczący Artur Warzocha złożył inny wniosek, sprzeciw.

Jeżeli nie ma innych wniosków, propozycji, to przystępujemy do głosowania.

Kto jest za przyjęciem wniosku pani przewodniczącej Sztark o zdjęcie z dzisiejszego porządku obrad punktu dotyczącego rozpatrywania budżetu? (3)

Kto jest przeciw?

(Głos z sali: Ale pan nie głosuje.)

(Głos z sali: Czyli 5...)

Przepraszam, jeszcze raz, bo tutaj przez pomyłkę pan z ministerstwa...

Kto jest przeciw? (6)

Kto się wstrzymał? (0)

Pani Przewodnicząca, pani wniosek upadł.

Przystępujemy do realizacji...

Senator Grażyna Sztark:

W związku z tym niestety my nie możemy brać udziału w dalszej części posiedzenia komisji. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Zawsze jest to strata nieobecnych, ale każdy ma wybór. Dziękujemy.

(Senator Artur Warzocha: Pani Przewodnicząca, można? Krótko.)

Proszę.

Senator Artur Warzocha:

Pani Przewodnicząca, ja się do pani zwracam: przecież możecie brać udział w posiedzeniu, tylko nie chcecie. To tak gwoli ścisłości.

(Senator Stanisław Gogacz: To nie jest tak, że jak wniosek upada, to znaczy, że...)

Możecie, jak najbardziej.

Senator Grażyna Sztark:

Ja to rozumiem, tylko że uczestniczenie w dalszym ciągu posiedzenia byłoby akceptacją sposobu...

(Senatorowie klubu Platformy Obywatelskiej wychodzą z sali)

(Senator Artur Warzocha: Wasz wybór.)

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Przystępujemy do realizacji przyjętego porządku obrad.

Bardzo bym prosiła w pierwszej kolejności o zabranie głosu pana ministra Jakuba Kowalskiego, szefa Kancelarii Senatu, i o przedstawienie budżetu części nr 03 „Kancelaria Senatu”. Przepraszam, że tak udzieliłam głosu panu ministrowi jako pierwszemu, ale już informuję, że to z racji obowiązkowego udziału w posiedzeniu innej komisji.

Tak że, Panie Ministrze, bardzo proszę o przedstawienie tej części budżetu.

Szef Kancelarii Senatu Jakub Kowalski:

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Na wstępie chciałbym podziękować za ten gest, za to, że mogę zabrać głos jako pierwszy. Wynika to z potrzeby udziału, tak jak pani przewodnicząca powiedziała, w posiedzeniach kolejnych komisji, które dosłownie za kilkadziesiąt minut będą rozpatrywały projekt budżetu w części dotyczącej Kancelarii Senatu.

Przechodzę do meritum. Plan wydatków Kancelarii Senatu na 2017 r. w części dotyczącej opieki nad Polonią i Polakami za granicą, dzisiaj już zawarty w ustawie budżetowej, która została uchwalona przez Sejm, nie zmienił się od momentu, kiedy to państwo w lipcu 2016 r. opinowaliście dla marszałka Senatu budżet Kancelarii Senatu i kiedy to miałem przyjemność w imieniu pana marszałka przedstawiać państwu ten projekt.

Wydatki na dotacje celowe dla organizacji pozarządowych realizujących zadania zlecone przez Senat z zakresu opieki nad Polonią i Polakami za granicą wynoszą 75 milionów zł. Zostały one zgodnie z klasyfikacją budżetową wstępnie podzielone na: dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom i tu mamy kwotę 40 milionów 500 tysięcy zł; dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji stowarzyszeniom, tu jest kwota 33 milionów 750 tysięcy zł; dotacja celowa na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, tu jest kwota 750 tysięcy zł.

Jak państwo wiecie, ostateczny podział środków nastąpi po rozpatrzeniu złożonych ofert, podjęciu przez Prezydium Senatu uchwały w sprawie zlecenia w roku 2017 realizacji zadań i określenia kwot dotacji na ich sfinansowanie. Oczywiście cały ten proces będzie konsultowany z Wysoką Komisją, więc w tej kwestii będziemy mieli jeszcze możliwość zarówno analizy wniosków, które już wpłynęły do Kancelarii Senatu, jak i rozmowy na temat podziału środ-

ków, jeśli chodzi o priorytety, według których dzielone będą środki w kwocie 75 milionów zł. Jeśli są pytania, to oczywiście jestem do dyspozycji.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo, otwieram dyskusję.

Czy są pytania ze strony senatorów albo kogokolwiek z obecnych?

Pan profesor, pan senator Żaryn. Proszę bardzo.

Senator Jan Żaryn:

Jak zawsze, w nowym roku też, trzeba zacząć od pytań.

Ja mam pytanie związane z podziałem na fundacje i stowarzyszenia. Czy jest to wynikiem jakiejś wstępnej symulacji, która została wykonana, a o której my jeszcze nie wiemy, czy też jest to propozycja, która w toku dalszych prac szczegółowych może być naruszona, niezależnie od tego, co my dzisiaj przyjmujemy?

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Proszę, Panie Ministrze.

Szef Kancelarii Senatu Jakub Kowalski:

Panie Senatorze! Panie Profesorze!

Ten podział wynika z analizy sytuacji w latach poprzednich. Jest to podział odpowiadający mniej więcej strukturze podmiotów, które składały wnioski o przyznanie środków na realizację zadań związanych z opieką nad Polonią. Gdyby jednak była taka konieczność, potrzeba, to Prezydium Senatu może podjąć decyzję o zmianie. Więc będzie dostosowywane i sprawdzane pod kątem tego, jakie będzie zainteresowanie ze strony poszczególnych podmiotów.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze pytania w tym zakresie? Nie ma.

To bardzo dziękuję, Panie Ministrze.

W nawiązaniu do tego, co pan minister powiedział, powiem, że myśmy już wcześniej, w połowie roku tu w komisji niejako przygotowali się do tego, do naszej części, wtedy kiedy występowaliśmy o zwiększenie z 60,5 miliona zł do 75 milionów zł. Wtedy też przeprowadziliśmy tę dyskusję i to jest wynik tego, że ta kwota... Możemy tu też dziękować rządowi, premierom, także Sejmowi za to, że przyjął naszą propozycję zwiększenia tego budżetu do 75 milionów zł. Wprawdzie to jest bardzo mało w stosunku do zgłaszanych potrzeb, ale cieszymy się bardzo, że mamy o te 15 milionów zł więcej.

Dziękuję za przedstawienie tej części, żeby więcej czasu panu nie zabierać.

(Szef Kancelarii Senatu Jakub Kowalski: Bardzo dziękuję.)

Przystępujemy do omówienia następnej części. Może poprosimy teraz panią minister Joannę Wronecką o przedstawienie budżetu Ministerstwa Spraw Zagranicznych w części polonijnej w ramach części nr 45.

Bardzo proszę.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Joanna Wronecka:

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Pokrótkę przedstawię nasze środki. Departament Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą będzie w tym roku dysponował kwotą 32 milionów 288 tysięcy zł. Na projekty polonijne placówek dyplomatycznych planujemy przeznaczyć środki w wysokości praktycznie 21 milionów zł. Będą one obejmować takie sektory: kultura i sztuka oraz pozostała działalność, szkolnictwo polskie za granicą, opieka i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą, kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej i odpowiednio będą to kwoty 12 milionów 669 tysięcy zł, 7,2 miliona zł, 600 tysięcy i 500 tysięcy zł. Poza tym na działalność radiowo-telewizyjną w ramach przyznanego limitu w części 45 zaplanowano kwotę 11 milionów 319 tysięcy zł i przeznaczone to będzie na finansowanie bloków tematycznych Telewizji Polonia.

Może podkreślę jeszcze to, że w roku bieżącym udało nam się wygospodarować dodatkowe środki, oczywiście w ramach tej kwoty, przede wszystkim na poprawę wizerunku Polonii mieszkającej i pracującej obecnie w Wielkiej Brytanii, Norwegii i Irlandii. Myślę, że to jest pewna nowość. Naszym priorytetem będzie przede wszystkim wspieranie nauczania języka polskiego i umacnianie polskiej tożsamości, rozwój oświaty polonijnej za granicą z naciskiem na nauczanie języka polskiego przede wszystkim wśród mniejszości narodowych na Litwie, Białorusi, Ukrainie i w Czechach, ale też w krajach takich jak Wielka Brytania, Królestwo Niderlandów, Irlandia czy w Niemczech. Wydaje nam się, że wzrost ten wynika ze znaczenia edukacji polonijnej i cieszymy się, że np. w porównaniu do roku 2015 zwiększyliśmy o 1 milion środki na edukację polonijną.

Sztuka i kultura. W tym obszarze nasze środki w wysokości ponad 12 milionów zł są na poziomie identycznym jak w roku 2016. Jeżeli chodzi o opiekę i pomoc dla Polonii i Polaków, to też są one na tym samym poziomie, jak wspomniałam, 600 tysięcy zł. Głównie to jest opieka prawna i psychologiczna dla Polonii i Polaków za granicą. Na kolonie i obozy dla młodzieży wydatki również są na poziomie z 2016 r., tak jak wspomniałam, jest to 500 tysięcy zł. Do tego, jak powiedziałam, są te bloki tematyczne, na to jest ponad 11 milionów dla Telewizji Polonia. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Proszę bardzo, czy są zapytania w tej części?

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, może o Telewizję Polonia. Proszę bardzo.

(Senator Jan Żaryn: Ja przepraszam, ale...)

Bo jest pan już w radzie programowej...

(Senator Jan Żaryn: Oficjalnie jeszcze nie. Wniosek był, ale...)

Proszę bardzo.

Senator Jan Żaryn:

Tak. Niezależnie od moich różnych funkcji mam pytania związane z kilkoma zakresami. Zacznę od końca, od tematu związanego z Telewizją Polonia. Czy Polskie Radio za granicą też jest w jakikolwiek sposób finansowane przez MSZ? Pytam, bo nie widzę tu takiej pozycji.

I pytanie towarzyszące tej sprawie. A mianowicie czy jest to kwota zadowalająca dyrekcję Telewizji Polonia, czy dyrekcja Telewizji Polonia prosiła o inną kwotę? Nie wiem, żeby była jasność, i liczę na odpowiedź. To jest pierwszy zestaw pytań.

Druga sprawa dotyczy tego, co jest pewnym pograniczem między kompetencjami naszymi, tzn. Senatu, a kompetencjami MSZ. Rozumiem, że te kwoty, które dotyczą praktycznie wszystkich 4 pozycji, przeznaczone są na inne zadania i różniją się w praktyce z tymi, które my będziemy finansować. Czy MSZ ma taką ścieżkę, powiedzmy, informacyjno-organizacyjną, w której będziemy razem uczestniczyć jako strony, które będą się informowały o wzajemnych dotacjach?

(Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Joanna Wronecka: Jeżeli mogę...)

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Proszę bardzo.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Joanna Wronecka:

Jeżeli mogę, to na początku małe wprowadzenie, a jeśli będzie zgoda, to poproszę też pana dyrektora o uzupełnienie. Wiem, że pan minister Waszczykowski prowadzi rozmowy z panem prezesem Kurskim à propos pewnej koncepcji i jak najlepszej promocji Polski za granicą. O finansach dopowie pan dyrektor. Ja tylko powiem, że to radio za granicą nie pozostaje w kompetencjach departamentu współpracy z Polonią, ale naszej dyplomacji publicznej, więc to będzie inny budżet i stamtąd będzie przekazywane finansowanie. Dlatego ta rozmowa była tak ważna, chodziło o to, żeby tu wszystko spójnie poukładać.

Co do wysokości kwot to zawsze jest tak, że chce się mieć jak najwięcej środków. Poproszę pana dyrektora o dopowiedzenie, czy jest możliwość, żeby było więcej.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Proszę, Panie Dyrektorze.

Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Wojciech Tyciński:

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Jeśli chodzi o dotację przewidywaną przez MSZ dla radia, dla Programu 5 Polskiego Radia, to – tak jak pani minister powiedziała – jest to inny segment. To radio nie jest określane jako radio przeznaczone dla Polonii, tylko dla odbiorcy zagranicznego. Dlatego dysponentem tych środków u nas, w MSZ jest Departament Dyplomacji Publicznej i Kulturalnej. Dotacja przewidziana w budżecie na ten rok wynosi 9 milionów 396 tysięcy zł.

Jeśli chodzi o to, co przewidujemy w budżecie dla Telewizji Polonia, to jest kwota analogiczna do kwot z ostatnich lat. Tutaj nie ma żadnych zmian. Być może, jeśli będą jakiegokolwiek ustalenia na wyższym poziomie, to sytuacja ulegnie zmianie, ale na dzisiaj, podobnie jak w ubiegłym roku i wcześniejszych latach, planujemy przekazać 11 milionów 319 tysięcy zł na dofinansowanie, na realizację różnych programów przeznaczonych dla odbiorcy polonijnego.

Jeśli chodzi o drugie pytanie pana senatora, to opierając się w dużym stopniu na doświadczeniach z lat poprzednich, ponieważ było kilka lat przerwy, kiedy to dysponentem środków na dotacje dla NGO było Ministerstwo Spraw Zagranicznych, mogę odpowiedzieć tak. Współpraca pomiędzy Senatem a MSZ rozwijała się dobrze. My byliśmy włączeni w proces opiniowania wniosków, które wpływały do Kancelarii Senatu. Również w tym roku Biuro Polonijne Kancelarii Senatu zwróciło się do naszego departamentu o oddelegowanie przedstawiciela do grupy, która – jak rozumiem – w niedługim czasie rozpocznie prace nad tymi wnioskami. W latach ubiegłych było też tak – pewnie postaramy się zachować ten zwyczaj, jeśli tylko czas na to pozwoli – że wszystkie wnioski były opiniowane również przez placówki, bo wiedza nie tylko MSZ, ale całego rządu tak naprawdę wynika przede wszystkim z tego, co wiedzą nasze ambasady i konsulaty. Tak że jesteśmy w zespole opiniującym w Kancelarii Senatu i prawdopodobnie będzie możliwość zaopiniowania tych wszystkich wniosków, które wpłynęły do państwa. Myślę, że te dwa elementy spowodują, że... My jako departament jesteśmy oczywiście na bieżąco informowani o decyzjach, znamy finalne decyzje Senatu i ponieważ my swoje decyzje finansowe w odniesieniu do ponad 2,5 tysiąca projektów zgłaszanych przez placówki podejmujemy w ciągu całego roku, siłą rzeczy uwzględniamy też decyzje Prezydium Senatu dotyczące tych 75 milionów. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Myślę, że odpowiedź była wyczerpująca.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, tak myślę.

Pan senator przewodniczący Gogacz. Proszę.

Senator Stanisław Gogacz:

Ja mam następujące pytanie. Interesuje mnie informacja o tym, jak wygląda podział tego obszaru, jak to jest podzielone na to, czym zawiaduje MSZ i czym zawiaduje Ministerstwo Edukacji Narodowej. Pytam, bo w tym wykazie mamy informację o tym, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych na szkolnictwo polskie za granicą przekazuje 7 milionów 200 tysięcy zł, zaś Ministerstwo Edukacji Narodowej otrzymuje na tę edukację ponad 41 milionów zł. Ja wiem o tym, że zarówno obszar działania konsulatów, polskiej dyplomacji, jak i obszar działania Ministerstwa Edukacji Narodowej to są obszary bardzo szerokie i wszyscy mają tam coś do zrobienia, ale chciałbym być poinformowany, jak to wygląda technicznie, jaki jest podział, które instytucje, które szkoły, kto jest dla nich organem prowadzącym, czy odpowiedzialność ponosi to ministerstwo, czy inne ministerstwo. To po pierwsze.

Po drugie, chciałbym zapytać o taką sprawę. Obserwuję działalność konsulatów, szczególnie za wschodnią granicą, i wiem, jak dużą pracę wykonują te konsulaty. Chciałbym zapytać, czy nie za mało jest tych środków na konsulaty. My jako senatorowie po prostu jedziemy i wracamy, jesteśmy tam dzień, dwa, czasami uda nam się pobyt tygodni, ale rzadko to się zdarza, a konsul jest tam, na miejscu z tymi ludźmi, ma wiedzę, tak jak ktoś, kto jest gospodarzem na swoich terenie i kto jest tam cały czas. Ja wiem o tym, jak dużo dobrych rzeczy robią konsulowie, jak dużo próśb mają od Polaków, szczególnie od Polaków zamieszkałych na Ukrainie, gdzie struktury organizacyjne polskich stowarzyszeń, polskich organizacji są bardzo dobrze zbudowane, jest tam Federacja Organizacji Polskich, Związek Polaków na Ukrainie, jeszcze inne niezależne od siebie organizacje, więc to są prośby, powiedziałbym, bardzo dobrze przygotowane. W tej sytuacji konsulowie muszą się zmagać z tym, żeby z jednej strony być w porządku wobec tego budżetu, który posiadają, a z drugiej strony wyjść naprzeciw tym oczekiwaniom. Chciałbym usłyszeć opinię na temat środków, które otrzymują konsulaty, bo moim zdaniem można by było przeznaczać więcej.

Mam jeszcze jedno, trzecie pytanie – o właśnie, predylekcja do liczby 3 – dotyczące Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Tu czytamy o tym, że...

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Ale to momencik, bo teraz jesteśmy przy MSZ. Przepraszam, ale...

(Senator Artur Warzocha: Jesteśmy przy MSZ.)

(Senator Stanisław Gogacz: A myślałem, że można od razu...)

Nie, nie, my idziemy po kolei.

(Brak nagrania)

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Proszę bardzo.

Senator Małgorzata Kopiczko:

Moje pytanie dotyczy organizacji szkoleń i obozów dla młodzieży. Czy to jest konkurs ogłoszony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, czy to są środki, którymi dysponuje ambasada? Pytam, bo to jest również w gestii Ministerstwa Edukacji Narodowej. Dziękuję bardzo.

Zastępca Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Wojciech Tyciński:

Dziękuję bardzo.

Jeśli chodzi o podział obszaru między MEN a MSZ – myślę, że MEN to jeszcze uzupełni – generalnie środki, które posiada Ministerstwo Edukacji Narodowej, związane są z finansowaniem pewnych megabloków edukacyjnych, takich jak szkolne punkty konsultacyjne, kierowanie nauczycieli do pracy za granicą, wyposażenie szkół polonijnych w podręczniki, a cała reszta, którą w dużym uproszczeniu możemy nazwać drobnicą, czyli dofinansowanie poszczególnych punktów nauczania języka polskiego, szkółek, wynajmu, zakup wyposażenia, czasami również zakup podręczników, jeśli jest taka potrzeba, też w jakimś stopniu finansowanie pracy nauczycieli, symboliczne, bo oczywiście nie jesteśmy w stanie płacić za pracę w 100%, to są rzeczy finansowane w ramach projektów realizowanych przez nasze placówki.

Tak jak powiedziałem, MEN zajmuje się kwestiami edukacyjnymi niejako z lotu ptaka i tymi kwestiami strukturalnymi, wspierającymi aktywność edukacyjną Polonii i Polaków na całym świecie, a poszczególne placówki opracowują projekty, czasami o wartości kilkuset euro, czasami o wartości kilku tysięcy euro, i to jest to, co my finansujemy. To jest bardziej uzupełnienie tej aktywności, którą finansuje czy będzie finansować również Kancelaria Senatu w ramach tych 75 milionów zł, niż aktywności MEN. Oczywiście wszystko to składa się na pewną całość, która – mamy nadzieję – jest spójna i koherentna.

Czy to nie jest za mało? Cieszymy się bardzo, że w tym roku udało nam się, jak pani minister już wspomniała, zwiększyć środki w części edukacyjnej o 1 milion zł, z 6,2 miliona do 7,2 miliona, to jest kilkanaście procent. Tutaj poszliśmy za głosem i Polonii, naszych partnerów polonijnych, i placówek. W części kulturalnej, powiedzmy, pole manewru jest większe, tymczasem edukacja, po pierwsze, jest priorytetem nr 1 w programie rządowym i tego się trzymamy, po drugie, jest też na świecie zapotrzebowanie na to, żeby akurat ten segment spraw wspierać w jak największym stopniu. Tak że postęp jest, ale tych środków zawsze będzie za mało. W kolejnych latach oczywiście będziemy dążyć do tego, żeby znowu ten wzrost stopniowo mógł postępować.

Teraz odpowiedź na pytanie pani senator. My mamy w pozycji dotyczącej kolonii i obozów 500 tysięcy zł. W ostatnich latach przekazaliśmy do MEN środki strukturalne na organizację wypoczynku, pobytów edukacyjno-wypoczynkowych w Polsce dla młodzieży polonijnej. Ja już nie pamiętam dokładnie kwoty, ale to była kwota idąca

w miliony. A te 500 tysięcy zł, które my mamy, służy praktycznie do dofinansowania tych przyjazdów do Polski. Gdy dzieciaki z Syberii jadą do Polski, to trzeba dofinansować np. ich dojazd do najbliższego lotniska, które w warunkach rosyjskich jest daleko, to po pierwsze, a po drugie, ceny są bardzo wysokie i po prostu bez tego dofinansowania często nie byłoby ich stać na przyjazd, albo zakup drobnego posiłku na czas podróży. To są tego typu sprawy i to dotyczy tak naprawdę w 100% Wschodu. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Czy są jeszcze pytania do pani minister i do pana dyrektora? Nie ma.

Dziękuję. Dziękuję państwu bardzo za wyczerpujące wyjaśnienia.

W takim razie płynnie przejdziemy do Ministerstwa Edukacji Narodowej. Tu pewnie też będzie uzupełnienie o te sprawy, o które pytają senatorowie, o które pytał pan senator Gogacz.

Proszę panią minister Drab o przedstawienie części 30 „Oświata i wychowanie”.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Chcę powiedzieć, że kwota wydatków, która jest zaplanowana w budżecie na 2017 r., jest to 41 milionów 676 tysięcy zł. Jest to wzrost o 6% w stosunku do kwoty z 2016 r. Chcę tu od razu uściślić, wyjaśnić, że te wysokości w stosunku do kwot, które ma MSZ, różnią się przede wszystkim dlatego, że jesteśmy organem prowadzącym dla szkół, dla SPK-ów itd., w związku z tym realizujemy zadania statutowe. Są one realizowane poprzez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą.

Zaplanowana jest tu kwota w wysokości 41 milionów 646 tysięcy zł, w tym na wydatki bieżące 41 milionów 526 tysięcy zł, które przeznaczone są na finansowanie funkcjonowania zespołu szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej.

Tu dodatkowa informacja: w roku 2016/2017 funkcjonował będzie zespół szkół przy ambasadzie RP w Atenach, łącznie 602 uczniów, w tym w nauczaniu uzupełniającym 439 oraz 163 uczniów spełniających obowiązek szkolny w polskim systemie oświaty; 67 szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych RP w 36 krajach świata, realizujących uzupełniający plan nauczania w zakresie języka polskiego i wiedzy o Polsce dla uczniów realizujących obowiązek szkolny w systemie edukacji kraju zamieszkania, łącznie objętych nauką jest 16 tysięcy 566 uczniów; szkoła podstawowa, gimnazjum i liceum im. Komisji Edukacji Narodowej prowadzące kształcenie na odległość, wchodzące w skład Ośrodka

Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą, jednostki podległej MEN, powołanej w celu koordynowania organizacji kształcenia dzieci obywateli polskich tymczasowo przebywających za granicą. W roku szkolnym 2016/2017 w kształceniu na odległość uczestniczy 634 uczniów, w tym 126 spełniających obowiązek nauki szkolnej oraz 508 uczniów uczestniczących w kształceniu uzupełniającym.

Kolejna sprawa to wspomaganie nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczania w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą. W ramach tego nauczyciele z Polski kierowani są do pracy wśród Polonii i Polaków za granicą. Kierunek wschodni jest tu naszym oczkiem w głowie. W roku szkolnym 2016/2017 do pracy wśród Polonii i Polaków za granicą skierowano 97 nauczycieli. Pracują oni w 13 krajach, obejmując nauczaniem ponad 11 tysięcy uczniów. Nauczyciele kierowani są głównie na obszary masowych zsyłek i deportacji ludności polskiej na Wschodzie oraz tereny leżące w granicach dawnej Rzeczypospolitej zamieszkałe przez mniejszość polską.

Są również środki przeznaczone na zakup i przekazywanie za granicę podręczników i pomocy dydaktycznych służących nauczaniu. W 2016 r. zrealizowano 119 wniosków organizacji społecznych i innych podmiotów z 26 krajów, przekazując 29 tysięcy 856 sztuk podręczników i pomocy dydaktycznych oraz 6 tysięcy 217 sztuk bezpłatnego podręcznika Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Środki zostaną również przeznaczone na realizację zadań wynikających z przystąpienia do Konwencji o statucie szkół europejskich. W tym roku szkolnym skierowano do pracy w tzw. szkołach europejskich 28 nauczycieli, obejmują oni nauczaniem 657 uczniów.

Wydatki majątkowe zaplanowano w wysokości 120 tysięcy zł. Przeznaczone one będą na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania, tablice interaktywne oraz urządzenia wielofunkcyjne, drukarki dla zespołu szkół i szkolnych punktów konsultacyjnych przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, przedstawicielstwach wojskowych RP. Na zadania realizowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, np. na obsługę komisji programowych do spraw nauczania języka polskiego, historii, geografii i Rady Oświaty Polonijnej, zaplanowano 30 tysięcy zł.

Wzrost planowanych wydatków w rozdziale „Szkolnictwo polskie za granicą” w porównaniu do planu wydatków ujętych w ustawie budżetowej na 2016 r. wynika ze zwiększenia środków przeznaczonych na funkcjonowanie szkół polskich za granicą, w tym m.in. na pokrycie kosztów związanych z zakupem i wysyłką podręczników i pomocy dydaktycznych do szkół organizacji Polaków i szkół w systemie oświaty krajów zamieszkania Polaków, z opłatami czynszu za wynajem lokali dla szkół za granicą oraz zakupem materiałów biurowych i ubezpieczeniem majątku szkół. Nastąpiło tu zwiększenie o 2 miliony 50 tysięcy zł. Jeśli chodzi o fundusz wynagrodzeń osobowych, w tym wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 1,3%, który jest porównywalny ze wzrostem płac w kraju, wraz z pochodnymi, to następuje tu zwiększenie o 263 tysiące. Na zakupy inwestycyjne dla szkół polskich za granicą środki zostały zwiększone o 42 tysiące zł.

W ramach rozdziału „Jednostki pomocnicze szkolnictwa” na funkcjonowanie ORPEG zaplanowano wydatki w łącznej wysokości 3 milionów 163 tysięcy zł. Jest to wzrost o 36% w stosunku do ubiegłego roku. Na wydatki bieżące związane z funkcjonowaniem ORPEG przeznaczona zostanie kwota 3 milionów 138 tysięcy zł. Wydatki majątkowe na zakup sprzętu komputerowego – 25 tysięcy zł. Wzrost planowanych wydatków ORPEG w rozdziale „Jednostki pomocnicze” w porównaniu do planu wydatków ujętych w ustawie budżetowej na 2016 r. wynika ze zwiększenia środków przeznaczonych m.in. na utrzymanie i funkcjonowanie platformy e-learningowej wykorzystywanej do zdalnego kształcenia online dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, także na prowadzenie szkoleń dla nauczycieli oraz opracowanie materiałów w formie cyfrowego podręcznika, a są to przykładowe programy, plany i materiały do nauczania języka polskiego i wiedzy o Polsce do wykorzystania przez nauczycieli oraz narzędzia do oceny i samooceny umiejętności uczniów. Jest to zwiększenie o 635 tysięcy zł. W przypadku funduszu wynagrodzeń osobowych oraz pochodnych jest to zwiększenie o 184 tysiące zł, zaś o 15 tysięcy zł zwiększone są środki przeznaczone na funkcjonowanie ORPEG oraz zakupy inwestycyjne.

Z kolei w ramach rozdziału „Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli” na organizację przez ORPEG kursów metodycznych i merytorycznych dla nauczycieli polonijnych zaplanowano wydatki w wysokości 977 tysięcy zł. Jest to o 0,8% więcej niż w roku 2016 r. Będą one wydatkowane jako wydatki bieżące w wysokości 967 tysięcy zł i przeznaczone będą na funkcjonowanie Polonijnego Centrum Nauczycielskiego w Lublinie działającego w ramach ORPEG. Tu jeszcze taka informacja, że w 2016 r. w szkoleniach zorganizowanych przez ORPEG w Polonijnym Centrum Nauczycielskim uczestniczyło 1 tysiąc 263 nauczycieli z 33 krajów. Będziemy też realizować wydatki majątkowe, jest tu kwota 10 tysięcy zł, przeznaczona na zakup sprzętu komputerowego i licencji do oprogramowania komputerowego. Wzrost wydatków ORPEG w tym rozdziale związany jest ze zwiększeniem środków na zakupy inwestycyjne o kwotę 8 tysięcy zł.

W ramach budżetu części 30 „Oświata i wychowanie” na bieżący rok w rozdziale „Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli” zaplanowano kwotę 2 milionów zł. Jest to taka sama kwota, jak w ubiegłym roku, a jest ona przeznaczona na realizację przez Ministerstwo Edukacji Narodowej zadania polegającego na organizowaniu w kraju i za granicą doskonalenia zawodowego nauczycieli pracujących wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą. Szacuje się, że w szkoleniach organizowanych w 2016 r. przez organizacje pozarządowe oraz uczelnie wyższe w ramach otwartego konkursu MEN wzięło udział blisko 2,5 tysiąca nauczycieli z 25 krajów. Dokładne dane będziemy mieli dopiero po złożeniu przez te podmioty sprawozdań z realizacji zadań, dopiero wtedy będą znane dokładne liczby.

W ramach rozdziału „Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju” na dofinansowanie przez Ministerstwo Edukacji Narodowej kolonii i obozów polonijnych organizowanych przez organizacje i stowarzyszenia dla dzieci i młodzieży pochodzenia polskiego zamieszkałych poza granicami Polski zaplanowano 700 tysięcy zł i jest to taka

sama kwota, jak w roku ubiegłym. Będą one wydatkowane w ramach dotacji celowych. Szacuje się, że w obozach edukacyjnych dla liderów środowisk polonijnych uczestniczyło 520 osób w wieku między 15 a 18 lat z 12 krajów. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Pan senator, tak myślałam.

Proszę, pan przewodniczący Stanisław Gogacz.

Senator Stanisław Gogacz:

Chciałbym zapytać o podręczniki do nauczania języka polskiego. Gdy byliśmy razem z panem marszałkiem Karczewskim w delegacji na Białorusi, w Mińsku, pokazano nam wspomniały elementarz, z którego uczą się dzieci polskie mieszkające na Białorusi. Przy okazji pokazywania tego naprawdę bardzo ładnie wydanego elementarza, czemu towarzyszyły bardzo pochlebne recenzje osób związanych z nauczaniem języka polskiego, które akurat tam przebywały, wspomniano o tym, że nie można stworzyć jednego elementarza dla wszystkich dzieci polskich, także takiego np. dla dzieci mieszkających za wschodnią granicą, tylko dla każdego kraju powinien być przygotowany inny elementarz, książki do nauczania języka polskiego powinny być przygotowywane w poszczególnych krajach na świecie. W związku z tym, bo jest tu pozycja dotycząca pokrycia kosztów związanych z zakupem i wysyłką podręczników, mam pytanie, jak to wygląda. Czy to są faktycznie podręczniki, które są przygotowane może nie dla każdego państwa, ale do nauczania w państwach, które są pod jakimś względem do siebie zbliżone, w których być może sytuacja zamieszkujących tam Polaków jest podobna, podobne jest oddalenie od ojczyzny? Proszę o informację, czy są odrębne podręczniki do nauczania w poszczególnych krajach. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Ja może, nim udzielił pani minister głosu czy poproszę panią o głos, chciałabym jeszcze niejako uzupełniająco taką wypowiedź skierować do pani. Nie wiem, jak to jest, że gdziekolwiek, w jakichkolwiek środowiskach polonijnych czy polskich jesteśmy, w Mińsku czy gdzie indziej, czy to na Wschodzie, czy na Zachodzie, stale poruszana jest kwestia podręczników. Tu usłyszałam, że tyle jest środków i te podręczniki są dostarczane. Wiem, że są one też dostarczane przez różne organizacje, wiemy, jakie ma w tym zasługi Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”. Płynie niejako rzeka tej pomocy podręcznikowej, a ciągle, gdzie nie pojedziemy, wołają: Pani Senator, podręczniki, podręczniki i podręczniki. Nawiążę do tego, co Stasiu mówi: gdzie jest jakiś błąd? Czy teraz może to zwiększenie... Jak wy to szacujecie? Czy to wreszcie zaspokoi te potrzeby? W czym tkwi problem?

Jeszcze pan przewodniczący ma pytania.

Proszę.

Senator Artur Warzocha:

Dziękuję bardzo.

Pani Minister, ja mam takie pytanie. Jak pobieżnie tu liczę, to wychodzi mi, że łącznie kwoty z poszczególnych rozdziałów, mam tu na myśli „Szkolnictwo polskie za granicą”, następnie „Jednostki pomocnicze szkolnictwa”, „Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli”, „Dokształcanie i doskonalenie nauczycieli” w części 30, a także „Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju”, stanowią kwotę wydatków w granicach 48 milionów zł. Ja nie pamiętam, czy pani minister mówiła o tym wcześniej, czy nie.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Nie, nie, ja zsumowałem wszystkie wydatki.

Jeżeli tak, to przepraszam, widocznie mi to umknęło. Czy ta kwota w stosunku do wydatków z ubiegłego roku wzrosła? Jeżeli tak, to w jakiej skali. Prosiłbym o odpowiedź na to pytanie.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Za chwilę druga tura, bo są następne pytania.

Te pytania, jak pani widzi, są rezultatem tego, co my odbieramy, tego, jakie głosy docierają do nas ze środowisk polonijnych, dlatego tu je wypowiadamy.

Proszę, Pani Minister.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Marzenna Drab:

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Kwota, którą podawałam przed chwilą w rozbiciu na poszczególne rozdziały, kwota 41 milionów 676 tysięcy zł to jest kwota w części 30, ale łączny budżet ORPEG wynosi 45 milionów 786 tysięcy zł i jest on wyższy o 8% w stosunku do budżetu z ubiegłego roku. Może tu od razu podam, że budżet ORPEG w planie na 2016 r. wynosił 42 miliony, po zmianach 46 milionów, a wykonanie będzie znane dopiero 10 stycznia, ale my i tak już zaplanowaliśmy kwotę o 8% wyższą.

Proszę państwa, jeżeli chodzi o podręczniki, to kwota zaplanowana do wydatkowania to jest 1 milion 287 tysięcy 897 zł. Proszę państwa, wszystkie wnioski, z którymi zwracają się do nas polonijne szkoły czy SPK, są realizowane na bieżąco. Nie ma żadnych zaległości. Kiedy przyjeżdżają przedstawiciele środowisk polonijnych i podnoszą ten temat, okazuje się, że chyba nie wszyscy wiedzą, że mogą składać takie wnioski. My, uczestnicząc w spotkaniach dzięki uprzejmości pani senator, informujemy, że jest taka możliwość. Każdy wniosek, który do nas wpływa, jest realizowany. Jeżeli nie ma wniosku, to my nie widzimy potrzeby, nie wiemy o braku.

A książki – tu chcę jeszcze panu senatorowi odpowiedzieć – oczywiście nie mogą być jednakowe do nauczania we wszystkich krajach świata, dlatego że każdy kraj rządzi się swoją specyfiką, więc one są indywidualnie dostosowywane. One oczywiście...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, one oczywiście są droższe, ale rozumiejąc te potrzeby, realizujemy taką politykę i dla każdego kraju podręczniki przygotowywane są indywidualnie. I tak jak powiedziałam, realizowanych jest tyle wniosków, ile wpływa, wszystkie są realizowane.

Oprócz podręczników są też inne pomoce. Przy okazji chciałabym tu jeszcze podać taką informację. Ja wcześniej mówiłam o platformie e-learningowej „Otwórz Polskę”.

(Głos z sali: „Włącz Polskę”.)

Tak, „Włącz Polskę”, przepraszam. Jest taki portal na stronie ORPEG i gdzie możemy, tam tę informację upubliczniamy. Można po prostu wejść na stronę ORPEG, otworzyć ten portal, tam są e-podręczniki i można z nich korzystać, można przygotowywać materiały do indywidualnych lekcji. Tak że jest to dostępne właściwie na całym świecie.

Myślę, że skorzystam z tego, że dyskutujemy dzisiaj o tej kwestii, bardzo ważnej dla nas, ale i dla środowisk polonijnych, i poproszę, aby w trakcie spotkań, bo państwo senatorowie odwiedzają itd., informować, uświadamiać, że...

(Przewodnicząca Janina Sagatowska: Mogą...)

Tak, mówić o tym, że mogą, że jesteśmy otwarci. Pieniądze zawsze są zapewnione w takiej ilości, że każde zlecenie, zamówienie jesteśmy w stanie zrealizować. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Bardzo dziękuję.

To nam się faktycznie przyda do pracy w terenie, gdy jeździmy do środowisk polonijnych.

Następną turę rozpocznie pani senator Kopiczko, później pan profesor Żaryn.

Proszę.

Senator Małgorzata Kopiczko:

Pani Minister, ja bardzo się cieszę, że jest to zwiększenie, szczególnie gdy chodzi o doskonalenie i kształcenie nauczycieli, ale chciałabym wrócić do kwestii, którą pani teraz poruszyła, kwestii podręczników.

Ja rozumiem, że Ministerstwo Edukacji Narodowej i ORPEG prowadzą akcję informacyjną dotyczącą podręczników i materiałów edukacyjnych, ona jest prowadzona na bieżąco. Oczywiście my jako senatorowie i posłowie możemy o tym mówić, ale my nie jesteśmy organami prowadzącymi. To organ prowadzący czy nadzorujący szkołę zawsze powiadamia o sposobach, o konkursach, kiedy można to wykonywać. Ja nie jeżdżę dużo, jestem senatorem dopiero pierwszą kadencję, ale widzę brak informacji. Może jeszcze jakimiś innymi metodami, nie wiem, może nie tylko przez internet, ale też drogą fizycznie wysyłanych pism, informować, ciągle przypominać, bo jednak ta informacja powinna docierać w troszkę większym stopniu. Ja tak to odczuwam również po spotkaniach. Tak jak mówię, jako wieloletni dyrektor mam takie odczucie i myślę, że to jest troska nas wszystkich, żeby ta informacja dotarła. Oczywiście my będziemy o tym informować, ale to Ministerstwo Edukacji Narodowej i ORPEG jako jednostka wykonująca zadanie ministra edukacji narodowej powinny brać za to odpowiedzialność, także wprost dopytywać szkoły, jak wygląda kwestia podręczników szkolnych.

Następną sprawą, która zawsze jest moją troską, jest kształcenie i doskonalenie nauczycieli. Zbliżamy się do zmiany podstaw programowych, przygotowujemy reformę oświaty i na pewno też nauczyciele za granicą oczekują od nas, abyśmy zajęli się doskonaleniem zawodowym w tym kierunku. Widzę, że są na to środki w wysokości 2 milionów. Rozumiem, że zostaną one na podstawie konkursów ogłaszanych przez ministerstwo przeznaczone dla różnych organizacji na szkolenia. Moje pytanie jest takie: czy informacja dotycząca doskonalenia zawodowego ukazuje się w jakimś oznaczonym terminie na stronach Ministerstwa Edukacji Narodowej i kto ewentualnie może o to występować? Pani minister mówiła, że uczelnie itd. Ja myślę, że szczególnie w tym roku trzeba zwrócić uwagę na to, żeby przygotować nauczycieli do realizacji nowej podstawy programowej.

Dlaczego poruszam ten temat? Ja mieszkam blisko granicy z Ukrainą, z Litwą i ciągle pojawiają się pytania ośrodków doskonalenia nauczycieli, dobrych ośrodków, o to, czy mogą występować do Ministerstwa Edukacji Narodowej o organizację takich kursów aktywnego nauczania, a teraz nauczania nowych treści w podstawach programowych. Nasze ośrodki chętnie by się tego podjęły, bo nauczyciele współpracują z tymi ośrodkami w ramach współpracy jednostek samorządu terytorialnego, one prowadzą współpracę z różnymi obwodami. Ci nauczyciele przyjeżdżają do naszych szkół i chętnie skorzystaliby z pomocy tych ośrodków, a ośrodki chętnie by się tego podjęły, one są do tego przygotowane, mamy wspaniałych doradców. Chciałabym uzyskać odpowiedź w tym zakresie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.
Pan senator Żaryn.

Senator Jan Żaryn:

Moje pytania są częściowo kontynuacją tych pytań, które przed chwilą usłyszeliśmy od pani senator, bo są to pytania dotyczące podręczników i podstawy programowej.

Ja już raz przy jakiejś okazji o to pytałem, ale jeszcze raz zapytam, czy istnieje takie zadanie zlecone przez Ministerstwo Edukacji Narodowej, by przy okazji budowania krajowych podstaw programowych szukać także odpowiedzi na pytanie, jaka powinna być podstawa programowa dotycząca nauczania tzw. języka polskiego, bo ja cały czas uważam, że to jest klucz do szerszego poznawania, do poznawania polskiej kultury poza granicami kraju.

Moim zdaniem jednym z problemów tej akcji informacyjnej, która jest, ale która szwankuje, jest fakt, że według mojej wiedzy nie ma – może się myłę, jeśli tak, to bardzo proszę o skorygowanie – takiego zastawu książek, podręczników, który byłby do dyspozycji nauczycieli poza granicami kraju. W związku z tym można stworzyć taką listę. Tutaj np. jest przedstawiciel Instytutu Pamięci Narodowej. Instytut Pamięci Narodowej wyproduko-

wał w okresie swojego działania bardzo dużo pomocy edukacyjnych, które mogłyby się znaleźć na takiej wiodącej liście, o której nauczyciele poza granicami kraju mogliby wiedzieć, pod warunkiem, że Instytut Pamięci Narodowej z Ministerstwem Edukacji Narodowej by się w tej sprawie dogadał.

Zatem z jednej strony aktywność w postaci budowania podstawy programowej, której efektem mogą być potem dalsze segmenty, czyli program, podręczniki, z inicjatywy Ministerstwa Edukacji Narodowej idące w kierunku zagranicy, na Wschodzie i Zachodzie, z całą zgodą na to, co powiedział pan Stanisław Gogacz, czyli na tę różnorodność, która jest konieczna. To jest jeden kierunek. Drugi kierunek akcji informacyjnej to jest niejako zebranie wiedzy, można się np. posiłkować wiedzą, która jest w gestii Instytutu Pamięci Narodowej, o ofercie, która jest, a której – rzecz jasna – nauczyciele poza granicami kraju znać nie muszą, bo nie są w stanie wiedzieć o wszystkim, mogą nie wiedzieć np. o istnieniu kilkunastu tek edukacyjnych, które IPN wyprodukował w ciągu kilkunastu lat swojej działalności. To jest jedna porcja pytań. Ja wiem, że wykraczamy trochę poza dyskusję budżetową, ale przy okazji zadałem takie pytanie.

Druga sprawa to szkolenia, która też są szalenie ważne. Istnieje bardzo dużo możliwości prowadzenia tychże szkoleń, np. IPN prowadzi takie wakacyjne spotkania polonijne od kilku już lat. Czy istnieje możliwość, by aplikować do Ministerstwa Edukacji Narodowej? Jakie podmioty mogą to robić? Które podmioty mogłyby prowadzić te szkolenia w ramach tych 2 milionów przeznaczonych na tę aktywność? Czy mogą to być tylko i wyłącznie takie instytucje, jak Instytut Pamięci Narodowej, czyli publiczne, czy mogą to być także inne podmioty? Jaka jest procedura, która by znowu w połączeniu z akcją informacyjną MEN prowadziła do tego, żeby nauczyciele pracujący poza granicami kraju wiedzieli np. o istnieniu takiej formy spędzania wakacji, formy szkoleniowej?

Trzecie pytanie – wiem, że bardzo szerokie, i za to od razu przepraszam, na pewno będziemy do tego wracali – dotyczy problemu koordynacji działań między różnymi, przepraszam za słowo, typami nauczycieli, którzy są zatrudnieni poza granicami kraju. Chodzi o to, że osobnym problemem, nie problemem, tylko wartością są nauczyciele ORPEG, a osobną sprawą są nauczyciele zatrudniani poza granicami kraju w innym trybie, np. przez Polską Macierz Szkolną, przez struktury stowarzyszeniowe, prywatne szkoły zagraniczne, nie będę teraz wszystkich wymieniał, wiemy, że nie tylko przez ORPEG. Czy istnieje w tym budżecie jakaś informacja, która byłaby przeznaczona dla wszystkich nauczycieli, a nie tylko ORPEG? A może ORPEG mógłby być stroną wiodącą, jeśli chodzi o informowanie na temat możliwości korzystania ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej?

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.
Proszę, Pani Minister. Jak pani widzi, dużo pytań do pani. Proszę bardzo.

**Podsekretarz Stanu
w Ministerstwie Edukacji Narodowej
Marzenna Drab:**

Dziękuję bardzo.

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

Jeżeli chodzi o kanały informacyjne, to muszę powiedzieć, że jest wiele miejsc, gdzie można uzyskać tę informację. To nie jest tak, że ci, którzy realizują obowiązek czy angażują się w edukację, nie mają możliwości dotarcia do informacji. Oprócz ORPEG, oprócz stron internetowych MEN – bo mówimy tu, co cały czas podkreślam, o podmiotach, dla których jesteśmy organem prowadzącym, i o tych pieniądzech – są inne źródła, informacja idzie poprzez Radę Oświaty Polonijnej, poprzez konsulaty, przez wszystkie podmioty, które realizują ten obowiązek statutowy, zgłaszane są potrzeby szkoleniowe, przynajmniej raz w roku organizowane są narady wszystkich szefów SPK z całego świata, więc informacja jest przekazywana. A dlaczego zgłaszane są kolejne potrzeby, dlaczego cały czas jest zapotrzebowanie, na to nie potrafimy odpowiedzieć, bo informacja jest bardzo szeroka i szeroko dostępna.

Jeżeli chodzi o możliwości ubiegania się o pieniążki na doskonalenie nauczycieli, na inne zadania, które realizujemy – to cały czas podkreślam – nasze zadania statutowe, to 2 miliony zł są przeznaczone na konkursy. Kto może uczestniczyć? To są uczelnie, to są instytucje pozarządowe i JST. Niestety, IPN jako instytucja nie może z tego korzystać. Jednak na pewno może i powinien promować się w zakresie tej kwestii edukacyjnej, wskazywać miejsca itd. Pewnie możemy rozmawiać, w jaki sposób robić to wspólnie, tak żeby siebie wspierać. Ale niestety IPN nie może z tych środków skorzystać. Konkurs na te 2 miliony zł gdzieś w połowie stycznia będzie ogłoszony. Dodatkowe pieniądze na szkolenie dla nauczycieli są w PCN, to jest 976 tysięcy zł.

Jeżeli chodzi o współpracę pomiędzy nauczycielami, to oczywiście my mamy taką wiedzę i mamy ją potwierdzoną, że nauczyciele pracujący w SPK czy w tych szkołach, dla których jesteśmy organem prowadzącym, współpracują z tymi, którzy w inny sposób realizują tzw. obowiązek szkolny. Tak że wymieniają się doświadczeniami, korzystają z różnych wymian, doświadczeń itd. Zatem wydaje się, że zawsze może być więcej i lepiej, ale wiemy, że są to środowiska, które bardzo ze sobą współpracują. Poza tym chcę powiedzieć, że te środowiska polonijne zaczynają rozumieć, że tylko wtedy, kiedy zaczynają się jednoczyć, są jakby siłą i partnerem w rozmowie z przedstawicielami rządów w poszczególnych krajach i wtedy mogą więcej zyskać. To bardzo cieszy. Myślę, że te spotkania w różnych gremiach, na różnych szczeblach powodują, że to w tej chwili już zaczyna się dziać. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

A trzeba przyznać, bo sami w tym uczestniczymy, że naprawdę jeżeli chodzi o realizację szkoleń, ale i informację, integrację środowiska nauczycielskiego – chociażby w tym minionym roku nawet senatorowie uczestniczyli

w tylu spotkaniach, i we Włoszech, i tu, i tam, gdziekolwiek się spotykają – to organizowane zarówno przez Wspólnotę, jak i przez fundacje, i przez ministerstwo... Tak że wiele osób też... Odpowiadając pani, powiem, że ja myślę, że część... Nie powinno być bezradności wśród nauczycieli, ale część oczywiście, zamiast w tym czasie sobie kliknąć i poszukać strony, będzie narzekać i mówić np.: no, nie mam informacji, czekam, aż dostanę jakieś pismo od kogoś. Ale my musimy oczywiście, bo to jest... Ale jest dużo takich i trzeba o tym też mówić, żeby ich zachęcić do większej aktywności, bo naprawdę można skorzystać. Już jest tyle różnych takich forów integrujących tę strasznie rozległą dziedzinę oświaty i form, o czym pani mówiła, spełniania tego obowiązku edukacyjnego, że kto zechce, to może skorzystać. Ja bym to tak nazwała.

I ja tylko mogę podziękować też... Dziękujemy za te wszystkie pytania, bo one nam pomogą w pracy i później ewentualnie w rozstrzygnięciu o kierunkach pomocy, gdy będziemy pracować już nad konkretnymi wnioskami.

Poprosimy pana ministra Łukasza Szumowskiego z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego o przedstawienie tej części. Ona nie jest wprawdzie... Teraz już będą resorty, które nie mają tak dużo zadań polonijnych, ale troszkę ich jest.

Prosimy bardzo.

**Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki
i Szkolnictwa Wyższego
Łukasz Szumowski:**

Pani Przewodnicząca! Wysoka Komisjo!

W Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz w Biurze Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej zostały zarezerwowane środki w wysokości 27 milionów 442 tysięcy zł, tak że to nie są takie małe środki. Głównym zadaniem, które ministerstwo wspólnie z biurem realizuje, są stypendia, chodzi generalnie o podnoszenie poziomu wykształcenia młodych osób pochodzenia polskiego poprzez umożliwienie im podjęcia kształcenia na polskich uczelniach. I w ramach niejako 2 strumieni te pieniądze są wydawane. Osoby polskiego pochodzenia posiadające Kartę Polaka, zgodnie z ustawą – Prawo o szkolnictwie wyższym, mają dostęp do szkolnictwa wyższego na takich samych warunkach jak obywatele polscy, czyli bezpłatne kształcenie i pełen pakiet pomocy materialnej. A drugi strumień obejmuje stypendystów rządu Rzeczypospolitej, którzy uzyskują bezpłatne kształcenie w języku polskim oraz mają stypendium w wysokości 900 zł, to studenci, i 1 tysiąca 350 zł, to doktoranci. Stypendia rządu Rzeczypospolitej są przyznawane na podstawie umów dwustronnych i są obsługiwane przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej. I to jest kwota na poziomie 19 milionów 400 tysięcy zł.

Drugim zadaniem są stypendia dla młodzieży polonijnej studiującej w miejscu zamieszkania wraz z kosztami obsługi. To jest 100 stypendiów, głównie przeznaczonych na filię Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie, na kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia. I na to jest przeznaczonych 556 tysięcy zł.

Trzecim zadaniem jest finansowanie kosztów letnich kursów języka i kultury polskiej – to jest na poziomie 650 tysięcy zł – i na wypłatę stypendiów dla cudzoziemców uczestniczących w tych kursach. To są głównie kursy letnie. W zeszłym roku było 641 osób, które uczestniczyły w tych kursach. To są kursy przeznaczone dla studentów lektoratów wyróżniających się w zagranicznych ośrodkach akademickich. Te osoby poprzez placówki dyplomatyczne są kierowane do Biura Uznanalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej i tam są kwalifikowane do tych kursów.

Kolejne zadanie to wspieranie nauczania języka polskiego na zagranicznych uczelniach poprzez wysyłanie lektorów do tych ośrodków, które same nie mogą tego zapewnić. W zeszłym roku zostało wysłanych 85 lektorów do 83 zagranicznych ośrodków.

Ostatnie zadanie związane jest z kosztami wynikającymi z funkcjonowania systemu poświadczenia znajomości języka polskiego jako obcego. Do tej pory była to jedna komisja, w tej chwili te uprawnienia zostały delegowane do 13 podmiotów. W tych egzaminach uczestniczyło 1 tysiąc 105 osób, z czego 960 zdało ten egzamin, a 140 nie zdało. To zostało delegowane do 13 ośrodków, tak jak powiedziałem, głównie akademickich.

Tak że ten budżet pozostał na właściwie niezmiennym poziomie, około 27 milionów 400 tysięcy zł, i w ramach tych 5 kierunków jest wydawany. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania?

Proszę, pan senator Gogacz.

Senator Stanisław Gogacz:

Ja mam do pan ministra pytanie w związku z tymi 5 punktami, które pan teraz przytoczył, zadaniami, na które są przeznaczane środki. Pierwszy i drugi punkt dotyczą Polonii, Polaków, osób pochodzenia polskiego. Następne nie dotyczą już właśnie tej grupy osób. Nam od bardzo dawna chodziło o to, ażeby z jednej strony Polakom, którzy mieszkają poza granicami Polski, urodzili się poza granicami Polski, dać prawo do tego, żeby decydowali o swoim losie. Ale z drugiej strony od społeczności lokalnych otrzymywaliśmy i otrzymujemy sygnały: co prawda nasi młodzi ludzie wyjeżdżają na studia, ale już nie wracają i my jesteśmy pozbawieni pewnych liderów itd. Ja nie mówię o tym, że tak jak powiedziałem na początku, mamy odmawiać czegoś, tylko że tu jest taka bardzo delikatna sytuacja, do której musimy się ustosunkować. I w związku z tym moje pytanie. Czy ministerstwo ma jakiś ogłęd tej sytuacji? Czy inwestowanie w stypendia dla młodzieży polonijnej studiującej w państwach zamieszkania przynosi jakiś efekt, ma jakiś sens? Bo to, zdaje się, jest instytucja od niedawna stosowana – właśnie finansowanie stypendiów. My z tym oczywiście wychodziliśmy, proponowaliśmy coś takiego i stąd ta moja ciekawość jest tym większa. Nawet były takie propozycje, ażeby proponować też studia podyplomowe itd., itd.

A co do tych pozostałych punktów, moje pytanie jest następujące. No bo to dotyczy już promowania polskości za granicą, niezależnie od tego, czy podmiotem są właśnie Polacy, czy nie-Polacy. I z tym też należy jak najbardziej się zgodzić. Wydaje mi się, że tych letnich kursów jest mniej, być może jestem w błędzie, ale wydaje się, że w ten kierunek powinniśmy bardziej inwestować, niż to jest tu powiedziane.

I punkt czwarty, który mówi o nauczaniu języka polskiego na zagranicznych uczelniach. I tu, przy tym punkcie czwartym chciałbym zwrócić uwagę na coś takiego. Mianowicie będąc obserwatorem – już na posiedzeniu komisji kiedyś o tym mówiłem – wyborów na Ukrainie, a byłem nim, nie chwaląc się, trzy razy, byłem w Charkowie i tam zapoznano mnie z Centrum Kultury Języka Polskiego, która to instytucja istnieje w strukturze wyższej uczelni. To nie jest wydział, ale to jest niezależna jednostka. I skoro my wysyłamy nauczycieli języka polskiego, to czy zawsze dokonujemy jakiegoś sprawdzenia, czy nie można byłoby na bazie tego jednego nauczyciela czy nauczycieli, których wysyłamy... No, chodzi o to, żeby ci nauczyciele działali jako osoby instytucje, a nie tylko, żeby pojechał nauczyciel i wykladał, co też oczywiście jest bardzo ważne i pewnie w niektórych wypadkach jest to nawet sytuacja jedyna, na którą można sobie pozwolić. Ale czy ministerstwo sprawdza, czy próbuje, czy stara się, czy zwraca się do władz decyzyjnych w tej sprawie o to, żeby po prostu w ramach tej wyższej uczelni, na którą jest wysyłany nauczyciel, otworzyć centrum kultury języka polskiego? To tyle. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję.

Proszę, Panie Ministrze.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Łukasz Szumowski:

Bardzo dziękuję za te pytania.

Zacznę od ostatniego. Oczywiście ministerstwo nie sprawdza, bo nie ma takich narzędzi. Jednostki akademickie są niezależne, samodzielne i decydują o tym, co ich pracownicy robią. Oczywiście mamy wiedzę, że ci, którzy jadą, lektorzy, wykonują swoją pracę. Jednak my możemy finansowo wspierać tylko te jednostki, które wystąpią o takich lektorów. Bardzo wiele jednostek w ogóle nie występuje, dlatego że ma swoich własnych lektorów. Jeżeli popatrzymy na listę krajów, do których są wysyłani ci lektorzy, to zobaczymy, że do Francji zostało wysłanych 11 lektorów, podczas gdy do Wielkiej Brytanii tylko 2. To wynika z tego, że Wilka Brytania ma własnych lektorów, których wykorzystuje, i ministerstwo nie ma żadnego czy udziału finansowego, czy nadzoru nad tymi osobami.

Co do pytania o działalność filii Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie... Oczywiście jest to bardzo cenna, fantastyczna inicjatywa i dlatego ministerstwo ją wspiera. Jednak odpowiedź również jest taka, że jeżeli jednostka akademicka zwróci się do ministerstwa o wsparcie tego typu inicjatywy, to ministerstwo oczywiście tę inicjatywę będzie wspierało finansowo i, jeżeli będzie trzeba,

również organizacyjnie oraz, tak jak w przypadku lektorów, osobami kompetentnymi. Jednak my nie możemy ze swojej strony podejmować inicjatywy, ponieważ to jednostki akademickie tę inicjatywę muszą podejmować. To jest ta delikatna równowaga pomiędzy ośrodkami akademickimi, uniwersytetami, które mają całkowitą i pełną niezależność, oraz Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które tylko przekazuje pieniądze państwa polskiego na kształcących się studentów i na badania naukowe. Tak że my nie inicjujemy tych filii. Ale oczywiście te informacje, o które pan pytał i które pan poruszał, są bardzo ważne dlatego, że jednym z głównych zarzutów wobec generalnie państwa polskiego, np. na Białorusi, jest to, że następuje drenaż mózgów, zresztą my podobnie obawiamy się tego samego, tzn. drenażu mózgów w kierunku zachodnim. My możemy wspierać takie inicjatywy, tak jak powiedziałem, ale sami podejmować ich nie możemy.

Senator Stanisław Gogacz:

Chciałem zapytać właśnie, czy wprowadzenie stypendiów dla Polaków, którzy tam na miejscu zdecydowali się uczyć... No, jaki jest rezonans, jaki był tego efekt?

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Łukasz Szumowski:

W zeszłym roku w jednej takiej placówce, bo taka jedna placówka powstała w Wilnie, sfinansowaliśmy 100 stypendiów. To wydaje się dosyć dużą liczbą. Jeżeli popatrzymy na liczbę w ogóle stypendiów rządu Rzeczypospolitej, to zobaczymy, że w Polsce dotyczyły one około 2 tysięcy osób, a w ogóle studiujących osób z Kartą Polaka w Polsce na 57 tysięcy studentów zagranicznych mamy około 8 tysięcy. W związku z tym wydaje się, że tych 100 stypendiów w jednej tylko lokalizacji to jest dużo, i wydaje się, że to jest bardzo cenna i dobra inicjatywa. Mamy nadzieję, że to będzie wzrastało oraz że podobne inicjatywy będą mogły powstać zarówno na Białorusi, jak i na Ukrainie, gdzie polska diaspora jest duża.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Pan senator profesor Żaryn prosi o głos. Ja tylko chciałabym powiedzieć, że jest jeszcze parę resortów, a salę mamy do 15.00, dlatego że kolejna komisja będzie tutaj obradować nad budżetem.

Prosimy, Panie Profesorze.

Senator Jan Żaryn:

Ja też mam pytanie dotyczące punktu czwartego wśród tych 5 aktywności, Panie Ministrze. Skorzystam z tego, że jest też przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych, to jest pytanie łączne. Mianowicie jedną z form promocji Polski poza granicami kraju jest próba włączenia się, rzecz jasna przy zachowaniu autonomii uczelni, w budowanie polskich katedr, katedr, które mogą być wydziałem poloni-

stycznym, mogą być wydziałem slawistycznym, może być to w różnej formule. Problem jest trójstronny, tzn. autonomii uczelni – ja mówię głównie o przykładach amerykańskich czy zachodnioeuropejskich – z drugiej strony Polonii, która ewentualnie, jak Kongres Polonii Amerykańskiej, będzie zainteresowana np. finansowaniem takiego etatu dla polskiego profesora czy to polonistyki, czy historii, a z trzeciej strony właśnie strony polskiej.

I pytanie: w jakiej mierze Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, wsparte dyplomacją MSZ, jest w stanie to zadanie czwarte widzieć perspektywicznie, nie tylko jako finansowanie lektorów, ale także jako finansowanie pewnego bardzo ważnego promocyjnego działu w postaci promowania polskiego dorobku kulturowego przez wybitnych polskich naukowców, którzy byłiby zatrudnieni przez obce autonomicznie działające uczelnie? Tak bym perspektywicznie, prawdę mówiąc, ten punkt czwarty widział.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Proszę, Panie Ministrze.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Łukasz Szumowski:

Jeśli mogę odpowiedzieć... Jest to kierunek, który bardzo dobrze się wpisuje w strategię Gowina, dlatego że umiędzynarodowienie polskich uczelni wymaga szerszej obecności polskich naukowców i polskich wykładowców na uczelniach zagranicznych. Bez tego nasz cel, umiędzynarodowienie polskich uczelni i obecność naszych badaczy i wykładowców za granicą, nie może być osiągnięty. Do tego mogą służyć dwa narzędzia, choć myślę, że i więcej. Pierwsze to jest to, o czym tutaj rozmawiamy, czyli polskie katedry na uczelniach zagranicznych, a drugie to jest właśnie powstająca Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, która będzie dosyć potężną organizacją, wspierającą zarówno wyjazdy, czyli finansującą stypendia Polaków chcących pracować naukowo, badawczo za granicą z zapewnieniem powrotu tychże badaczy do Polski, oraz wspierającą przyjazdy uczonych zagranicznych do Polski. Pierwszym narzędziem jest powstawanie katedr i oczywiście to ma miejsce. Jeżeli tylko polskie uczelnie oraz uczelnie zagraniczne takie inicjatywy podejmują, to ministerstwo to bardzo popiera. Ja nie chcę, że tak powiem, występować przed szereg, ale myślę, że w niedługim czasie pan premier Gowin będzie miał okazję zakomunikować, że w tym względzie będziemy mieli jakieś sukcesy w relacjach z Wielką Brytanią i jakieś inicjatywy będą się rozpoczęły i toczyły. I mam nadzieję, że to będzie odpowiedź na zadane pytanie.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Prosimy o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pana Michała Michalskiego, naczelnika wydziału.

**Naczelnik Wydziału do spraw Polskiego
Dziedzictwa Kulturowego za Granicą
w Departamencie
Dziedzictwa Kulturowego za Granicą
i Strat Wojennych
w Ministerstwie Kultury
i Dziedzictwa Narodowego|
Michał Michalski:**

Panie Przewodnicząca! Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

Minister kultury i dziedzictwa narodowego nie finansuje bezpośrednio projektów kulturalnych związanych z aktywnością środowisk polskich i polonijnych sensu stricto. Tym samym w ramach części budżetu pozostającej w gestii ministra kultury i dziedzictwa narodowego w roku 2017, zresztą podobnie jak w latach ubiegłych, nie zostały wyodrębnione specjalne środki finansowe na współpracę z Polakami za granicą i społecznościami polonijnymi.

Jednak niewątpliwie jednym ze stałych priorytetowych zadań ministerstwa jest bardzo szeroko traktowana ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą, zarówno spuścizny pozostałej na Wschodzie w efekcie wielusetletniej obecności polskiego etnosu przede wszystkim na obszarach należących współcześnie do państw sąsiednich, Białorusi, Litwy, Łotwy i Ukrainy, jak i dorobku wytworzonego w państwach Europy Zachodniej, obu Ameryk przez wiele generacji polskiego wychodźstwa, zresztą w przeważającej mierze o charakterze przecież politycznym. I działania te chcielibyśmy traktować jako umacniające pozycję społeczności polskich na Wschodzie, społeczności polonijnych w krajach zachodnich, w krajach ich zamieszkania.

Strategicznym celem podejmowanych działań jest poprawa stanu zachowania i wzmocnienie ochrony dziedzictwa kulturowego poza granicami Rzeczypospolitej oraz upowszechnianie wiedzy na jego temat. Podstawowymi narzędziami służącymi do realizacji tych zadań jest udzielanie dotacji w trybie konkursowym ze środków z programu ministra kultury i dziedzictwa narodowego. Jest to program „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą” z tegorocznym budżetem w kwocie 4 milionów 600 tysięcy zł. Są też dwa nowe programy, zainicjowane właśnie w ubiegłym roku, jako że, co charakterystyczne, tryb składania wniosków jest taki, że nabór jest do 30 listopada roku poprzedzającego, a realizacja przedsięwzięcia następuje w roku następnym. Są to „Miejsca pamięci narodowej za granicą” z budżetem w kwocie 2 milionów 300 tysięcy zł oraz „Badania polskich strat wojennych” z budżetem w kwocie 1 miliona 150 tysięcy zł.

Zadania, na których staramy się skupiać, to przede wszystkim kompleksowa inwentaryzacja i dokumentacja zabytków kultury polskiej i zabytków związanych z Polską poprzez prowadzenie prac inwentaryzacyjno-dokumentacyjnych poloników o szczególnym znaczeniu dla polskiego dziedzictwa kulturowego w zasobach muzeów, bibliotek, archiwów państw obcych oraz programy rejestracji zbiorów polskich za granicą, jak również prace inwentaryzacyjne w terenie. Najlepszym przykładem jest inwentaryzacja zabytków sztuki sepulkralnej na Cmentarzu Łyczakowski we Lwowie czy już zakończona inwentaryzacja zabytków na Cmentarzu na Rossie w Wilnie.

Kolejnym segmentem jest dofinansowywanie przedsięwzięć związanych z ochroną, udostępnianiem i popularyzacją polskiego dziedzictwa kulturowego poza krajem, w tym zwłaszcza dofinansowywanie projektów konserwatorsko-remontowych zmierzających do poprawy stanu zachowania szczególnie cennych obiektów. Ja oczywiście w razie potrzeby służę przykładami. Prawdopodobnie około 70%, nawet przeszło 70% wydatkowanych środków jest związanych z historycznymi ziemiami wschodniej Rzeczypospolitej. Od pewnego czasu staramy się również przekierowywać pewne strumienie finansowe na instytucje emigracyjne, jako że zinstytucjonalizowaną opiekę i pomoc organizacjom polonijnym i emigracyjnym prowadzącym działalność w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego za granicą, w zakresie w ogóle ochrony polskiej kultury, wspieranie muzeów, bibliotek i archiwów, w szczególności instytucji zrzeszonych w tzw. Stałej Konferencji MAB, polskich muzeów, archiwów i bibliotek na Zachodzie, traktujemy jako właśnie jedną też z kluczowych powinności.

W zasadzie to tyle, jeżeli chodzi o informacje. Wydaje nam się, że promocja Polski, promocja polskiej kultury, w szczególności na obszarze państw postsowieckich, poprzez realizację projektów w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, w pierwszym rzędzie dziedzictwa historycznej Rzeczypospolitej Obojga Narodów, charakteryzuje się bardzo znaczącym potencjałem rozwoju i realizacja tego typu przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego ma na celu uwypuklenie pewnych oryginalnych rozwiązań ustrojowych dawnej Rzeczypospolitej, a poprzez to włączenie tego dziedzictwa do świadomości społeczeństw zamieszkujących państwa sukcesyjne dawnej Rzeczypospolitej i akcentowanie kulturowych powiązań tych obszarów ze współczesną Europą. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Proszę, pan profesor senator Żaryn.

Senator Jan Żaryn:

Ja nie mam pytania, tylko mam prośbę do pani przewodniczącej. Mianowicie ponieważ słusznie pan Michał Michalski powiedział, że nie ma wyodrębnionych środków finansowych na współpracę z Polonią i Polakami za granicą, a jednocześnie jest to ministerstwo, które prowadzi bardzo rozliczne działania dotyczące ochrony polskiego dziedzictwa kulturowego, chodzi o to, żebyśmy mogli pana Michała Michalskiego zaprosić osobno na kolejne spotkanie naszej komisji, tak żeby w sposób szczegółowy mógł opowiedzieć o tym, co ministerstwo robi, ponieważ ta aktywność ministerstwa wykracza poza dzisiejszą debatę, a jest bardzo ważna z punktu widzenia naszych kompetencji jako komisji.

I znowu nie pytanie, tylko bardziej postulat, żeby rzeczywiście Stała Konferencja Muzeów, Archiwów i Bibliotek była pod specjalnym nadzorem i opieką Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, ponieważ, jak wiemy, te instytucje zebrane w teży nieformalnej strukturze

nie mogą sobie poradzić bez udziału państwa polskiego. Bardzo się cieszę, że ministerstwo kultury doszło do tego momentu swojego istnienia, że zdano sobie sprawę, że jest jedynym resortem, który jest powołany do tego, by zaopiekować się MAB, i nie powinien wykręcać się od tej odpowiedzialności.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo, Panie Senatorze.

Ja chcę powiedzieć, że mamy w pewnym sensie zaległy, no ale było bardzo... Planowaliśmy pierwotnie w listopadzie posiedzenie komisji, na które zaproszeni mieli być przedstawiciele właśnie tej konferencji, pani Platt i inni dyrektorzy, żeby podzielili się, oczywiście wraz z ministerstwem, z resortem kultury, wiedzą na temat stanu tego dziedzictwa, potrzeb itd. Ale wiadomo, były takie różne... no, komisja miała dużo różnych zadań. W najbliższym czasie jedno z pierwszych może nam się... chociaż będą wnioski, ale w lutym, marcu może je zrobimy i połączymy właśnie takie wystąpienie... Połączymy właśnie kwestie jednej i drugiej instytucji – o tak. To będzie posiedzenie komisji poświęcone i temu, i temu – o, tak to nazwę – szeroko rozumianemu zagadnieniu ochrony tego wielkiego dziedzictwa.

Dziękuję bardzo.

(Naczelnik Wydziału do spraw Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą w Departamencie Dziedzictwa Kulturowego za Granicą i Strat Wojennych w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego Michał Michalski: Dziękuję.)

Dziękuję za wyczerpujące, wzbogacające naszą wiedzę wystąpienie.

Proszę bardzo, Jan Widera, podsekretarz stanu.

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki Jan Widera:

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowna Komisjo! Szanowni Państwo!

W projekcie ustawy budżetowej na 2017 r. w ramach części 25 „Kultura fizyczna” ministerstwo sportu zaplanowało dotację celową z przeznaczeniem na wspieranie organizowanych w Polsce sportowych przedsięwzięć realizowanych w ramach programu „Współpraca z Polonią i Polakami za granicą”. Kwota ta wynosi 610 tysięcy zł. Kluczowymi zadaniami wspieranymi przez MSiT są światowe letnie oraz zimowe igrzyska polonijne, organizowane w Polsce każdego roku naprzemiennie: raz zimowe, raz letnie, oraz polonijne igrzyska młodzieży szkolnej, organizowane każdego roku, a także polonijne sejmiki olimpijskie, organizowane przy okazji światowych igrzysk.

W ramach programu wspierania przedsięwzięć polonijnych realizowane jest również wspieranie przeprowadzanych w Polsce imprez, zawodów, turniejów i obozów sportowych dla przedstawicieli środowisk polonijnych z krajów sąsiedzkich, służące rozwijaniu sportu dzieci i młodzieży oraz utrzymywaniu kontaktu z dziećmi i młodzieżą usportowioną w Polsce w celu nawiązania, odnowienia i wzmocnienia więzi z krajem ojczystym. Działania te

zostaną uznane za polonijne, jeżeli uczestnicy ze środowisk polonijnych stanowią większość, a program zawierać będzie również elementy tematyki kulturalno-krajoznawczej oraz dotyczącej tradycji i historii Polski.

Światowe Letnie Igrzyska Polonijne powinny zgromadzić ponad 1 tysiąc uczestników z około 20 krajów, a Igrzyska Polonijne Młodzieży Szkolnej – około 600 uczestników z 10–12 krajów, w których aktywne są sportowe środowiska polonijne.

W obszarze turystyki Polska Organizacja Turystyczna zaplanowała działania adresowane do środowisk polonijnych i w 2017 r. są to środki w wysokości 179 tysięcy zł. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo. Dziękuję za przedstawienie ważnej informacji, bo – a czasem można tak sądzić – Polacy bardzo oczekują na takie różne sportowe zmagania i rywalizację, którymi chcą tu przed nami się pochwalić. Tak że to wspieramy bardzo. Dziękujemy także za udział w tym Ministerstwa Sportu i Turystyki.

I jeżeli są pytania... ale nie widzę zgłoszeń, no, sprawa dla nas też jest czytelna. To dziękuję bardzo, nie przedłużam. Ale dziękuję bardzo.

Prosimy teraz przedstawiciela Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, bo zapomnieliśmy... nie zapomnieliśmy, tylko wśród tych resortów jakoś ta sprawa nam umknęła, a ona głównie dotyczy repatriacji, Karty Polaka itd.

Bardzo proszę, pan Grzegorz Jędras, tak?

(Zastępca Dyrektora Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Grzegorz Jędras: Tak.)

Bardzo proszę, Panie Dyrektorze.

Zastępca Dyrektora Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Grzegorz Jędras:

Pani Przewodnicząca! Panie i Panowie Senatorowie!

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji ma 2 rezerwy celowe. Pierwsza, w wysokości 30 milionów zł, dotyczy pomocy dla repatriantów, a druga rezerwa celowa zawiera środki na realizację zadań wynikających z ustawy o Karcie Polaka. Pierwsza dotyczy obecnie jeszcze obowiązującej ustawy o repatriacji. Te dotacje są przeznaczone bezpośrednio dla repatriantów, ale w części za pośrednictwem starostów i gmin. Druga rezerwa celowa, dotycząca Karty Polaka, w całości przeznaczona jest na świadczenia dla osób ubiegających się o pobyt stały w Polsce z racji posiadania Karty Polaka. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Czy nie będzie tak, że pieniądze przeznaczone na repatriację będą przeznaczane na inne cele albo zostaną w budżecie, jak było na koniec tego roku...

Zastępca Dyrektora Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Grzegorz Jędras:

Pani Przewodnicząca...

(Przewodnicząca Janina Sagatowska: ...bo nie były wykorzystywane?)

...w tym roku też nie zdołaliśmy do końca ich wykorzystać.

(Przewodnicząca Janina Sagatowska: No właśnie.)

Muszę jednak powiedzieć, że w porównaniu z rokiem 2015 ilość wykorzystanych środków wzrosła o 100%. O ile w 2015 r. wykorzystano jedynie 9 milionów zł na repatriację, o tyle w roku 2016 – już 18 milionów zł. Sądźmy, że w roku 2017 zostaną wykorzystane w jeszcze większym stopniu, że około tych 30 milionów zł uda nam się wykorzystać.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Mamy nadzieję, bo to co roku jest problem, znany od lat. Ale na marginesie muszę powiedzieć, bo sprawy repatriacji od lat są mi bliskie, że niektórzy widzą to tak, że wielkim panaceum na to będzie nowa ustawa. Ja uważam, że skoro mając tę ustawę, nie realizujemy tego – to nie tylko w tym roku, to są zaszłości – to w czymś innym tkwi jakiś błąd. No ale nie będziemy tego rozważać.

(Zastępca Dyrektora Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Grzegorz Jędras: Ja oczywiście mógłbym udzielić pani odpowiedzi, bo...)

No tak...

(Zastępca Dyrektora Departamentu Obywatelstwa i Repatriacji w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Grzegorz Jędras: Ale to rzeczywiście nie jest...)

Nie, nie, to nie na tym posiedzeniu będziemy to robić. Ja myślę, Panie Naczelniku, że spotkamy się, bo na pewno będzie przedmiotem najbliższych, pewnie jeszcze w tym roku, rozważań komisji ustawa repatriacyjna, przecież ona jest przygotowywana gdzieś tam, i wtedy będziemy rozmawiać o tej ustawie. Dlatego nie chciałabym rozwijać tego tematu. Ale dziękuję za przedstawione informacje.

Dziękuję bardzo, Panie Naczelniku.

Prosimy teraz urząd do spraw repatriacji... Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Przepraszam, bo o repatriacji mówię.

(Wesołość na sali)

Już wybiegam naprzód, że będzie urząd do spraw repatriacji.

Proszę, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych – jeszcze raz się poprawiam – dyrektor Biura Dyrektora Generalnego Tomasz Lis.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Tomasz Lis:

Szanowni Państwo!

Łączna kwota wydatków na realizację zdań skierowanych do Polonii i Polaków za granicą w budżecie w 2017 r. to będzie kwota około 3,5 miliona zł, z czego największą

część, około 3 milionów zł, przeznaczymy na wspomaganie emigracji żołnierskiej w realizacji programów upamiętniających udział Polaków w walkach o niepodległość oraz upamiętniających martyrologię Polaków, głównie w czasie II wojny światowej. W ramach tych środków zorganizujemy kilkanaście uroczystości. Zdecydowana większość z nich będzie oczywiście miała miejsce za granicą, ale jak organizujemy uroczystości w Polsce, to zapraszamy również i finansujemy pobyt polskiej emigracji politycznej, którą losy rozrzuciły po całym świecie. I gdy np. organizowane są uroczystości, na których głównymi bohaterami są Sybiracy, to wiadomo, że wówczas zapraszamy Sybiraków w zasadzie ze wszystkich kontynentów.

Jeśli chodzi o pomoc konkretnie adresowaną, bezpośrednio do osób fizycznych, to około 350 tysięcy zł wydajemy na pomoc indywidualną dla Polaków znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Tu głównie oczywiście myślę o Polakach zamieszkałych za naszą wschodnią granicą. Albo jest to pomoc gotówkowa, albo finansujemy pobyt Polaków w sanatoriach, jakieś paczki świąteczne.

Realizujemy również ustawę o działaczach opozycji antykomunistycznej. Te progi dochodowe, które na razie jeszcze są w tej ustawie, w zasadzie uniemożliwiają nam taką pomoc dla emigracji politycznej lat osiemdziesiątych kierowaną na Zachód. Te progi dochodowe, które są obecnie, są na tyle niskie, że duża część osób zamieszkałych na Zachodzie, które osiągają wyższe dochody – oczywiście bardzo niskie w relacji do kosztów życia na Zachodzie, ale wysokie w stosunku do tych progów wyrażonych w złotych – nie może niestety uzyskać tego stałego świadczenia. Jest oczywiście w Sejmie projekt zmierzający do tego, aby te progi dochodowe zlikwidować, ale na razie nie stał on się jeszcze obowiązującym prawem.

Trzecim elementem, z którym wiąże się trochę większe wydatki, jest działalność informacyjna i wydawnicza dokumentująca życie organizacyjne i potrzeby środowisk kombatanckich za granicą. Tu wspomagamy polskie stowarzyszenia, głównie Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Londynie, to takie najbardziej zasłużone, najbardziej znane stowarzyszenie. Ale wydajemy również inne publikacje dotyczące losów polskiej diaspory za granicą. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Czy są pytania?

Proszę, pan senator Gogacz.

Senator Stanisław Gogacz:

Ja bym chciał oczywiście, patrząc właśnie na wydatki związane z uroczystościami, zjazdami, wystawami i innymi przedsięwzięciami... Jak czytamy w informacji, są to działania samodzielne urzędu, ale podejmowane też razem z prezydentem. Tu mamy oczywiście wymienione takie działania, jak: pielgrzymka kombatantów do Ziemi Świętej, obchody dnia pamięci Żołnierzy Wyklętych, obchody w Czechach siedemdziesiątej drugiej rocznicy wyzwolenia niemieckiego obozu, obchody Dnia Weterana w Warszawie, Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku,

a o tym marszu polskiego Sybiru cały kraj po prostu ma wiedzę, mimo że to jest w Białymstoku. I chciałbym przede wszystkim – no, tu jest chyba 14 punktów – pogratulować, że w takie wydarzenia angażuje się urząd. Ale w związku z tym zawsze się rodzi następujące zapytanie: czy to są wszystkie uroczystości, o które zwracają się zainteresowane środowiska, historycy czy też inne gremia, które widzą wielką potrzebę utrwalania, podtrzymywania pamięci czy też dawania następnym pokoleniom wzorców, jakim należy być Polakiem, jaką postawę należy prezentować? Czy dużo jest takich uroczystości, które nie zmieściły się na tej liście? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Proszę.

Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Tomasz Lis:

Oczywiście ten katalog jest katalogiem przykładowym. To są najważniejsze uroczystości. Jest wiele przedsięwzięć mniejszych, powiedziałbym, takich bardziej lokalnych, finansowanych kwotami po kilka, kilkanaście tysięcy, głównie poprzez różnego rodzaju dotacje. Tak jak mówię, jest to katalog ograniczony do imprez największych, które pochłaniają największe środki, ale faktycznie jest to znacznie większy katalog.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Dziękuję bardzo za tę wielką pracę. Ja sama bardzo śledzę, bo czytam... Chyba to otrzymujemy, nie wiem, czy wszyscy, ja otrzymuję...

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Tak, tak, bardzo gratuluję. Tak, w „Kombatancie” śledzę to na bieżąco. Dziękuję za tę wielką pracę, która każe nam pamiętać o tych, którzy wszędzie zasłużyli się naszej ojczyźnie. Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo, dyrektor generalny IPN.

Dyrektor Generalny Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Marcin Stefaniak:

Szanowna Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Ja postaram się bardzo krótko i treściwie przedstawić budżet. IPN w bieżącym roku na to zadanie, o którym dzisiaj mówimy, przeznaczy około 2 milionów zł. Państwo w listopadzie dostali informację o 1 milionie 700 tysiącach zł, ale tam nie były dodane informacje dotyczące naszej działalności w zakresie opieki nad archiwami, które się znajdują poza granicami kraju, a które są polskimi instytucjami.

Chciałbym, zanim przejdę do szczegółów – co prawda nie ma już przedstawiciela Ministerstwa Edukacji Narodowej – powiedzieć, że my nie potrzebujemy na to środków, my po prostu te publikacje przeznaczymy dla MEN, jeżeli będzie taka potrzeba.

Środki, o których mówię, zostaną przeznaczone na 3 zadania. Pierwsze to jest to, co się wiąże z edukacją, czyli szkolenia nauczycieli, przekazywanie materiałów, przekazywanie książek. Mam nadzieję, że w przyszłym roku uda nam się przetłumaczyć chyba jedną z naszych ważniejszych publikacji, czyli pomoc edukacyjną „Od niepodległości do niepodległości”, tylko chcielibyśmy, żeby ona była w języku rosyjskim, tak żeby ci Polacy, którzy nie znają języka polskiego, mogli z nią się zapoznać.

Następne zadanie, które doszło nam jako nasze nowe zadanie w połowie zeszłego roku, to kwestie upamiętnień, a więc opieka nad miejscami pamięci poza granicami kraju. To też jest nasze zadanie i to zadanie będziemy realizować.

I kolejne zadanie, które się wiąże raczej z naszą działalnością naukową, ale jak sądzę, jest ważne. Chcemy razem ze Wspólną Polską z okazji 100-lecia niepodległości w 2018 r. opublikować „Atlas Polaków i Polonii”, chyba pierwszą taką publikacją, i mam nadzieję, że to będzie ważna publikacja. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Ja w tym miejscu, bo to już ostatnia informacja, muszę podkreślić pewną sprawę. Bardzo żałuję, że państwo senatorowie, którzy zgłosili wniosek o niedebatowanie dzisiaj nad budżetem, nad tymi naszymi częściami polonijnymi, mimo wszystko nie zostali na posiedzeniu. Bo proszę zobaczyć, ile tu jest wiedzy, bardzo szczegółowej, informacyjnej, która nawet pozwala nam lepiej wypełniać nasze zadanie jako senatorów. My jako senatorowie – naród nas wybrał m.in. dlatego, że każdy coś robił w swoim zakresie – znaleźliśmy się w tej komisji, żeby po prostu pomagać Polonii, opiekować się nią, współpracować z Polonią całego świata, która liczy prawie 20 milionów. Ta wiedza jest bardzo potrzebna do wypełniania naszego mandatu. Jeszcze raz w tym miejscu mocno dziękuję. I chcę podkreślić, że od wielu resortów, takich jak spraw zagranicznych, MEN i innych, dowiedzieliśmy się, o ile wzrosła ta opieka nad Polonią, czyli jak rząd Beaty Szydło – a także i prezydent Duda – jest wierny temu, co deklarował w wyborach, bo zwiększenie opieki nad Polonią i Polakami nastąpiło, nie mówiąc o naszym, senackim budżecie. Tak że ja muszę wyrazić głębokie podziękowanie pani premier i całemu rządowi za realizację programu wyborczego. Gdyby zostali, wiedzieliby, że i my mamy w tym zakresie wiele do spełnienia. Myślę, że gdyby senatorowie opozycji byli tutaj do końca... Można stawiać takie wnioski formalne, ale później uczestniczyć w czymś, co tak wzbogaca o wiedzę potrzebą do wypełniania mandatu, szczególnie przez członków naszej komisji, tak ważnej dla Senatu. Dziękuję bardzo.

Proszę, senator Artur Warzocha.

Senator Artur Warzocha:

Pani Przewodnicząca! Szanowni Państwo!

Rzeczywiście ta dyskusja, tak jak pani przewodnicząca powiedziała, była bardzo ciekawa i pouczająca, więc szkoda, że nie wszyscy senatorowie, szczególnie ci, którzy świadomie wyszli, opuścili, zbojkotowali dzisiejsze posiedzenie, tę wiedzę zdobyli.

Ale ponieważ jesteśmy, jak sądzę, obserwowani online przez różne środowiska, przede wszystkim przez środowiska polonijne, a przecież cała nasza praca dotyczy tych właśnie środowisk, Polaków mieszkających za granicą i środowisk polonijnych, chciałbym, żeby coś wybrzmiało. Z pobieżnych wyliczeń wynika, że w budżecie państwa na rok 2017 zabezpieczono kwotę ponad 220 milionów zł na wszelkiego rodzaju działania związane z Polakami mieszkającymi za granicą i z Polonią, w tym kwotą 75 milionów zł będzie dysponował, jeżeli ustawa budżetowa przejdzie w takim kształcie, Senat Rzeczypospolitej Polskiej. To znaczy, że jeszcze dwa razy więcej środków – bo ta nasza kwota stanowi 1/3 środków, jeżeli dobrze liczę, mniej więcej, nieco ponad 1/3 środków – 2/3 środków jest rozproszonych po resortach. I dobrze, że tak jest, ponieważ są różnego rodzaju działania również na poziomie administracji, na poziomie urzędów, placówek dyplomatycznych, konsularnych i innych tego typu instytucji, które też prowadzą bardzo pożyteczną działalność. Tam też można o te pieniądze się ubiegać, to nie są tylko pieniądze przeznaczone na skonsumowanie, mówiąc kolokwialnie, przez ten czy inny urząd. To są też pieniądze, które znajdują się w dyspozycji, są przeznaczane na działania na rzecz Polonii. Są środki konkursowe, tak jak wcześniej mówił pan dyrektor, o które też można się ubiegać. Tak więc jest to niebagatelna kwota środków przeznaczonych na działania w tym zakresie, z czego ja osobiście bardzo się cieszę, a myślę, że tę opinię podzielają również pozostali członkowie komisji, także ci, którzy nie wzięli udziału w naszym posiedzeniu. Dziękuję.

Przewodnicząca Janina Sagatowska:

Dziękuję bardzo.

Zmierzamy do końca. Bardzo dziękuję, że wytrwali z nami... Pan dyrektor zawsze jest tu z nami, jest nam szczególnie wierny, pan dyrektor Wojciech Tyciński. Dziękuję, że z nami jest, i to nie tylko na tym posiedzeniu komisji, bo ta nasza współpraca z Ministerstwem Spraw Zagranicznych jest szczególnie ważna. IPN i tym wszystkim, którzy wytrwali, dziękujemy bardzo.

A teraz przypaść mi obowiązek wyznaczenia...

(Głos z sali: Głosowanie.)

A, rzeczywiście.

Przystępujemy do głosowania nad ustawą budżetową na rok 2017 w częściach, o których na wstępie już mówiłam, mianowicie obejmujących Kancelarię Senatu, ministerstwa, poszczególne resorty, mówiąc w skrócie; ja wymieniałam to na początku, tak że wszyscy wiemy, o co chodzi.

Kto jest za przyjęciem części polonijnej budżetu państwa na rok 2017? (7)

Dziękuję bardzo. Jednogłośnie za.

Jutro o 18.30 jest posiedzenie komisji budżetu, na którym wszystkie komisje będą przedstawiały sprawozdania ze swoich części budżetowych. W związku z tym właśnie, chcąc nawet uwolnić państwa, tak żeby inni nie musieli zostawać, ja z tej racji, że jestem członkiem komisji budżetu i będę pracować nad budżetem i dzisiaj, i jutro, pozwolę sobie w imieniu państwa złożyć to sprawozdanie, jeżeli nie ma przeciwwskazań.

Nie ma. Dziękuję bardzo.

Jutro uczynię to z przyjemnością na posiedzeniu komisji budżetowej.

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie komisji.

Dziękuję pani mecenas. Dziękuję Biuru Polonijnemu, którego przedstawiciele są z nami, pani dyrektor, pracownikom. Dziękujemy, że jesteśmy razem. Dziękuję bardzo jako przedstawiciel Senatu. Dziękuję i do zobaczenia.

(Koniec posiedzenia o godzinie 14 minut 52)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii